

Antaget av kommunfullmäktige 1997-09-17, § 258, Dnr: 134/96.709
1997-06-18, § 244

Alkohol- och drogpolitiskt program

Älvkarleby kommuns alkohol- och drogpolitiska program skall ligga i linje med nationella och regionala strävanden på det drogpolitiska området.

Medlemskapet i EU medför att Sveriges historiska alkoholpolitiska instrument försvagas. Detta gäller också skyddet mot införsel av narkotika. Detta sker nu i en tid där arbetslösheten ökar och där ungdomars benägenhet att pröva droger tenderar att öka. I detta läge får nu kommunerna ett allt större ansvar för det förebyggande arbete avseende alkohol- och drogrelaterade problem. För att klara detta arbete behövs ett alkohol- och drogpolitiskt program.

Programmet är ett utvecklingsprojekt som skall dokumenteras, följas upp och utvärderas. Detta innebär att effekterna av de förebyggande insatserna och åtgärderna kan följas över tiden. Uppföljningsansvaret för programmets olika mål och aktiviteter fördelas mellan ansvariga nämnder och verksamheter.

Programmet skall också innehålla riktlinjer för serveringstillstånd samt kommunens egna alkohol- och drogpolicy.

Alkoholkonsumtionen i den svenska befolkningen har legat relativt konstant under tio senaste åren. Alkoholen är ett av våra största folkhälsoproblem och mellan 5000 - 6000 personer avlider varje år till följd av alkoholrelaterade sjukdomar. Mer än 100.000 barn uppskattas växa upp i hem där minst en av föräldrarna har alkoholproblem.

Tendensen är nu ett ökat användande av både alkohol och narkotika. Alkoholkonsumtionen bland ungdomar 16 till 24 år har under de senaste åren ökat med över 20 %. Bara Finland och Wales har bland 15-åriga flickor och pojkar en högre berusningsbenägenhet än i Sverige.

Nyrekryteringen av personer med ett tungt narkotikamissbruk har varit relativt låg under de senaste 10 åren. Det experimentella bruket av narkotika har nu ökat och antalet elever i Sverige, som någon gång använt narkotika, har under de senaste åren ökat från 3 till 5%.

Den tendens som vi nu ser av ett ökande missbruk är ett resultat av många samverkande faktorer, varav en är den ökande internationaliseringen. Detta utsätter Sveriges restriktiva drogpolitik för ett hårt tryck. Fler europeiska länder visar idag upp en allt större uppgivenhet när det gäller bekämpandet av droger och drogmisbruk. För att möta detta så är ett aktivt förebyggande programarbete avgörande viktigt för en fortsatt restriktiv drogpolitik.

ÄKF 1997:6

I Europadeklarationen om alkohol ges uttryck för följande principer och mål:

I hemmet, i samhället och arbete har alla människor rätt till en tillvaro som är skyddad från olyckor, våld och andra negativa följder av alkoholkonsumtionen.

Alla människor har från tidig ålder rätt till välgrundad, opartisk information och utbildning om alkoholkonsumtionens konsekvenser för hälsan, familjen och samhället.

Alla barn och ungdomar har rätt att växa upp i en miljö som är skyddad från alkoholkonsumtionens negativa följder och som i möjligaste mån är fredad mot marknadsföring av alkoholhaltiga drycker.

Alla människor med riskabla eller skadliga alkoholvanor och deras familjemedlemmar har rätt till lättillgänglig behandling och vård.

Alla människor som inte vill dricka alkohol, eller inte kan det på grund av hälsa eller andra skäl, har rätt att fredas mot påtryckningar att dricka samt att stödjas i sitt alkoholfria levnadssätt.

Regeringens och riksdagens mål för den svenska alkoholpolitiken är att minska alkoholkonsumtionen med minst 25 % mellan åren 1980 - 2000. Den registrerade alkoholförsäljningen har från 1980 till 1994 minskat med endast 6 %, varför målsättningen får ses som orealistisk.

I den nationella handlingsplanen för alkohol- och drogförebyggande insatser, som tagits fram av Folkhälsoinstitutet, är det övergripande målet för det alkoholpolitiska arbetet - att alkoholkonsumtionen mellan olika grupper i befolkningen skall minska.

Målet för den svenska narkotikapolitiken ligger fast - Ett narkotikafritt samhälle.

I Uppsala län har landstinget och kommunerna arbetat fram en samordnad åtgärdsplan för drogskadeprevention, vilket regionalt och lokalt är avsedd att utveckla det förebyggande och behandlande drogarbetet.

I kommunens högstadieskola genomförs varje år en enkätundersökning, som mäter högstadieelevernas förhållande till alkohol och droger. Resultaten av dessa enkäter kommer att kunna utgöra ett underlag för utvärdering av del av de i programmet uppsatta målen.

En första uppföljning av fastställda aktiviteter skall genomföras under hösten 1998.

Uppföljningsvar

SN	Socialnämnden
BUN	Barn- och utbildningsnämnden
KFN	Kultur- och fritidsnämnden
PO	Personal- och organisationsutskottet

ALKOHOL

Nuläget:

Landstingets alkoholvaneundersökning 1995 visar att yngre dricker mer än äldre, välutbildade dricker mer än lågutbildade, svenskar dricker mer än invandrare. I Älvkarleby kommun har 84 % av de tillfrågade i åldern 18-75 år druckit alkohol den senaste 12 månaderna (Uppsala och Enköping 91 %, Håbo 96 %, Östhammar 87 % och Tierp 83 %).

Långsiktigt mål till år 2006:

Sänkt totalkonsumtion av alkohol i kommunen.

Kortsiktiga mål till år 1999:

Kommuninnevånare, myndigheter och arbetsplatser har en samsyn i enlighet med intentionerna i det alkohol- och drogpolitiska programmet.

Kommunala förvaltningar arbetar i enlighet med det kommunala handlingsprogrammet för drogfrågor.

Folkhälsorådet som arbetar med kommunövergripande och förebyggande hälsofrågor, där alkohol- och droger är en viktig del aktualiserar teman som rör information och uppföljning av alkohol- och drogrelaterad problematik.

Alla kommunstödda föreningar har drogförebyggande information och aktiviteter i sin verksamhet.

Representation inom kommunens verksamheter bör vara alkoholfri.

Arrangemang inom ramen för kommunstödda föreningars ordinarie verksamhet är alkohol- och drogfria.

Aktivitet:

Starta kampanj och debatt i kommunen om våra attityder till alkohol och däribland diskutera insatser mot hembränning.

ÄKF 1997:6

Alkoholpolitiska överväganden ska vara styrande till tillståndsgivning. Därför ska en restriktiv policy för serveringstillstånd tillämpas och kontrollinsatserna ska var effektiva.

Vid fördelning av stöd prioriteras de föreningar som aktivt bidrar till en samsyn i alkohol- och drogfrågor, samt håller offentliga arrangemang alkohol- och drogfria.

Kommunen, företagshälsovården och Öst-ALNA sprider information om alkohol och droger.

Samarbetet mellan kommunen och landstinget, samt mellan kommunala förvaltningar kring alkohol och droger utvecklas.

HÖGKONSUMENTER AV ALKOHOL - TIDIG UPPTÄCKT

Nuläget:

Insatser med syfte att tidigare upptäcka högkonsumenter har varit eftersatta. Forskning och erfarenhet visar att tidig upptäckt och tidiga insatser ger mycket goda resultat. I länets "vårdresursplan" är tidig upptäckt och tidiga insatser en prioriterad inriktning för det förebyggande och behandlande arbete.

Långsiktiga mål till år 2006:

Minskat antal högkonsumenter.

Kortsiktiga mål till år 1999:

Metoder för tidig upptäckt av högkonsumenter utvecklas i samverkan mellan socialtjänsten och landstinget.

Metoder för att minska att alkoholkonsumtionen utvecklas.

Samverkan mellan socialtjänsten och landsting utvecklas.

Aktivitet:

Ett fungerande samarbete mellan myndigheter och verksamheter kring riskgruppen högkonsumenter utvecklas.

Ett lokalt vårdresursprogram utarbetas.

ALKOHOLFRIA UNGDOMSÅR

Nuläget:

Ungdomar alkoholvanor har kartlagts genom en drogvaneundersökning i högstadiet, årskurs 7-9. Av de elever som svarat på enkäten vårterminen 1995 uppger 34,2 % att de någon gång under en månad druckit öl klass II, för 1996 är motsvarande siffra 31,3 %. Under 1995 uppger 24,8 % att de någon gång under en månad druckit starköl, under 1996 är motsvarande siffra 21,8 %. 1995 svarade 32,4 % av eleverna att föräldrarna känner till att hon/han dricker alkohol, motsvarande siffra för 1996 är 32,6 %. 1995 svarade 16,2 % att de befann sig med föräldrarna när hon/han senast drack, motsvarande siffra för 1996 är 15,4 %.

Långsiktiga mål till år 2006:

Alkoholfria ungdomsår.

Kortsiktiga mål till år 1999:

Minskad alkoholkonsumtion bland ungdomar.

Höjd debutålder.

Ungdomar skall erbjudas drogfria miljöer och aktiviteter.

Kommunens skolor skall aktivt verka för en drogfri skola.

Aktiviteter:

Ett drogförebyggande program med handlingsplaner utarbetas för högstadiet.

Drogvaneundersökningar genomförs kontinuerligt och kopplas till det drogförebyggande vardagsarbetet.

Arbetet för barn och missbrukare utvecklas.

Myndighetssamverkan för information och tidiga insatser utvecklas.

Information och utbildning till föräldrar utvecklas.

Uppsökande verksamhet, som bidrar till att drogfria ungdomsmiljöer utvecklas.

NARKOTIKA OCH DOPINGPREPARAT

Nuläget:

Enligt polisens bedömningar finns det idag ca 20 st. kända narkomaner i kommunen. Antalet narkotikamissbrukare ökar och detta främst genom nyrekrytering i åldersgruppen 14-15 år och uppåt. De vanligaste narkotiska preparaten som idag finns tillgängliga i kommunen är cannabis och amfetamin. Polis har under hösten 1996 också beslagtagit extacy, samt olika typer av dopingpreparat.

Långsiktiga mål till år 2006:

En kommun fri från narkotika och dopingpreparat.

Kortsiktiga mål till år 1999:

Efterfrågan på narkotika och dopingpreparat minskas.

Narkotika och dopingpreparat skall vara svårtillgängligt.

Försäljning och langning av narkotika och dopingpreparat försvåras.

Metoder för tidigt upptäckt utvecklas.

Aktivitet:

Metoderna för det förebyggande ungdomsarbetet utvecklas i samarbete mellan polis, socialtjänst, skola och fritidsverksamhet.

Verkningsfulla insatser vid tidig upptäckt av narkotikamissbruk och missbruk av dopingpreparat utvecklas.

Information och kunskap om droger med speciell satsning på ungdomar struktureras och utvecklas.
